

АНОТАЦІЯ

Осипенко Я. С. Поліетнічні аспекти функціонування музичної культури і мистецтва Буковини кінця XX – першої чверті XXI століття. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 Музичне мистецтво. – Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Міністерство освіти і науки України. – м. Івано-Франківськ, 2025.

Актуальність дослідження зумовлена поглибленим вивченням музичної культури і мистецтва Буковини кінця XX – першої чверті XXI століття крізь аспекти поліетнічності. Буковина – унікальний регіон, що впродовж століть формувався як культурно-мистецький простір у співіснуванні та взаємодії різних етнічних традицій. У дисертаційному дослідженні *поліетнічність Буковини* визначається багатогранним характером музичної культури і мистецтва регіону з органічним переплетенням українських, румунських, єврейських, молдовських, польських, вірменських, німецьких етнокультурних впливів. Вивчення історичного контексту виявило поліетнічні аспекти функціонування і специфіку музичної культури і мистецтва регіону з генерацією товариств, регіональних осередків, гуртів, музичних колективів, асоціацій тощо.

На основі аналізу наукових, науково-періодичних видань і музичної літератури було сформульовано мету дисертації, що полягає в комплексному розкритті специфіки музичної культури і мистецтва Буковини кінця XX – першої чверті XXI століття в поліетнічних вимірах пограниччя. Відповідно об'єктом дослідження є музична культура і мистецтво Буковини як мистецьке явище, предметом – музичне мистецтво і культура Буковини зазначеного періоду в поліетнічних вимірах пограниччя.

Це потребувало розширення методології дослідження з позицій міждисциплінарного, конкретно-історичного, культурологічного підходів і музикознавчого аналізу.

Наукове завдання дисертації полягає у розв'язанні важливого аспекту музикознавства – узагальненні відомостей про специфіку культурно-

мистецького життя Буковини кінця XX – першої чверті XXI століття на основі аналізу діяльності колективів, виконавців, творчих здобутків з акцентом на поліетнічність функціонування в умовах пограниччя.

Наукова новизна одержаних результатів визначається її метою, предметом дослідження та комплексом поставлених дослідницьких завдань. У дисертації вперше представлено розвиток музичної культури і мистецтва Буковини кінця XX – першої чверті XXI століття в поліетнічних вимірах пограниччя. Обґрунтовано взаємозалежність між географічним розташуванням регіону (його пограниччя) і поліетнічністю функціонування музичної культури і мистецтва Буковини. На основі генезису регіону було розроблено концепцію загальної характеристики музичної культури і мистецтва Буковини з поліетнічним характером розвитку, де представлена освітня компонента як елемент загальної і спеціальної мистецької культури; мовне розмаїття презентується як елемент культури і мистецтва порубіжжя; синтез традицій, який віддзеркалюється в колективній праці, має творчо-мистецький вплив на репертуарну політику колективів, жанрові пріоритети і специфіку засобів музичної виразності; проаналізовано творчу міжнародну співпрацю в гастрольній діяльності та культурно-мистецьких проєктах.

Висвітлено проблематику поліетнічності Буковини в контексті міжкультурної комунікації. Поліетнічність існування регіону зумовлена середовищем із представниками різних етносів, що історично вплинуло на формування багатогранності музичної культури і мистецтва з синтезуванням українських, румунських, єврейських, молдовських, польських німецьких культурно-мистецьких елементів. Охарактеризовано регіональну специфіку, що включає поняття «пограниччя культур» і стосується загального стану культури регіонів, які межують із сусідніми країнами і постійно взаємодіють.

Підвалинами культурно-мистецької взаємодії в умовах пограниччя є унікальний простір синтезу з оригінальним поєднанням етнокультурних, мовних, мистецьких і світоглядних традицій. Пограниччя віддзеркалює наслідки перетину різних соціокультурних і мистецьких напрацювань, які

можуть бути не лише взаємодоповнюючими, а й контрастними, але завжди формують динамічний простір для нових культурно-мистецьких форм і стилів.

Поліетнічність Буковини чітко пов'язана із пограниччям як культурно-мистецьким явищем з динамікою розвитку, а не статикою, постійні трансформації відбуваються під впливом історичних, політичних та соціальних змін. Уточнено й поглиблено поняття «поліетнічні аспекти формування музичної культури і мистецтва Буковини» в умовах пограниччя як ресурсну базу взаємовпливів або взаємодії різних культур, що продукує гібридні форми мистецтва, мови, традицій і збагачує культурний простір. Щодо питання типів ідентичності у межах пограниччя, то тут уточнена специфіка формування локальних ідентичностей, які поєднують у собі елементи кількох етнокультурних систем. При цьому відзначено прикордонні трансформаційні процеси в культурі пограниччя з особливою чутливістю до змін при збереженні власної автономності і локальної специфіки.

Здійснено джерелознавчий огляд наукової літератури, що стало основою розбудови концепції поліетнічності музичної культури і мистецтва Буковини кінця XX – першої чверті XXI століття у поліетнічних вимірах пограниччя. Оскільки пограниччя є ареалом буття з культурним обміном і безпосереднім впливом на мистецтво, то виокремлено і основні концептуальні контактні форми співіснування, суперництва, синтезу та оновлення. Динаміка змін базується на постійному взаємопроникненні традицій та їхній трансформації; формуванні нових художніх і музичних стилів, що відображають поліетнічну, але регіональну сутність; унікальне поєднання мов проявляється у двомовності чи багатомовності жителів пограниччя, що впливає на музично-поетичну творчість з проєкцією на вокально-хорову та інструментальну. Висвітлено методологію дослідження.

Ідентифіковано генетичні зв'язки поліетнічного формування музичної культури, зокрема освіти і мистецтва Буковини від кінця XVIII і другої половини XIX століття з безпосереднім впливом на розвиток кінця XX – першої чверті XXI століття. Концепція дисертації відпрацьована на історичному досвіді і фактології регіону в умовах зростання із соціокультурним, освітнім і

мистецьким простором зі специфікою пограниччя і традицій різних держав. Такий спосіб існування сприяв одночасному збереженню традицій кожної культури регіону та генерації нових форм культурно-мистецького самовираження. Буковина визначена як унікальний регіон з народженням нових сенсів, що робить його важливим зразком у сучасному культурно-мистецькому та історичному контекстах.

На основі генезису поліетнічного регіону, було сформульовано концепцію для характеристики процесів відповідності основних складових: освіти як елементу загальної і спеціальної мистецької культури; мовного поєднання як елементу порубіжжя; синтезу традицій із віддзеркаленням у колективній праці, репертуарній політиці, засобах музичної виразності; творчій регіональній і міжнародній співпраці (гастролі, культурно-мистецькі проєкти) тощо.

На основі діяльності Чернівецької обласної філармонії було відзначено її етнокультурне багатоманіття як творчого центру Буковини зазначеного періоду. Культурно-мистецьке розмаїття творчого центру стосується освітньої компоненти як необхідного елементу загальної і спеціальної мистецької культури.

Репертуар колективів також характеризується рисами міжкультурного творчого пошуку з фольклорними уподобаннями, жанровим синтезом (одноактна народна опера «Буковинська весна» (муз. А. Кушніренка, лібрето А. Добрянського, режисер А. Литвинчук, балетмейстер А. Бондарєв (1968), вокально-хореографічні обрядові сцени циклу «Пори року», хорові мініатюри, твори великої форми, розгорнуті театралізовані дійства, етно-мюзикл «Крізь століття» тощо); політекстами. У засобах музичної виразності простежено переважання певної мелодики, ритміки, оркестровки, аранжування тощо.

На прикладі регіональних і міжнародних фестивалів здійснено характеристику трансформаційних процесів і динаміку змін фестивального руху Буковини зазначеного періоду.

Відзначено, що фестивальний рух Буковини є динамічним явищем, яке змінювалося від початку 90-років XX століття і в першій чверті XXI століття під впливом культурних, соціальних, технологічних і глобалізаційних факторів.

Актуалізовано специфіку міжнародних фестивалів з динамікою змін у культурно-мистецькому обміні митців із різних країн. Динаміка розвитку сприяє зростанню кількості міжнародних проєктів, конкурсів, резиденцій для митців. Унаслідок технологічної інтеграції фестивалі виходять за межі фізичних локацій, розширюючи аудиторію через цифрові платформи – онлайн-фестивалі. Сучасні мистецькі заходи все частіше поєднують музику, театр, візуальне мистецтво, моду та нові медіа, тобто набувають рис мультидисциплінарності.

Святкування Маланки включає міждисциплінарний аналіз з урахуванням історичних трансформацій та поліетнічної специфіки в музичній культурі й мистецтві. У дисертації проаналізовано матеріали дійства за роботами дослідників про календарні звичаї зимового циклу на українсько-молдавському порубіжжі (О. Курочкін); специфіку святкування буковинської Маланки в історії та сучасності (Я. Осипенко).

З'ясовано характерні ознаки «Маланки» як традиційного свята з елементами, що зберігаються в різних регіонах, включаючи обряди, костюми, музичний супровід, маски. На зразках святкування Маланки виявлено особливості у поєднанні українських, молдавських, румунських і навіть балканських традицій на форми святкування.

Здійснено порівняння історичної традиції святкування і трансформацій, що стосуються зміни сучасних соціокультурних умов, зокрема у процесах фестивалізації, адаптації до туристичних форматів.

Відзначено й музичну складову у використанні народних інструментів, специфіки співу, танцювальних елементів. Осучаснення традицій святкування розширює роль театралізованого дійства, художніх образів та їхнього символічного значення.

Охарактеризовано народно-інструментальне і вокально-хорове мистецтво Буковини з опорою на аналіз характерних музичних композицій. Специфіка

метроритму в поліетнічній музиці часто пов'язана з нерівномірним розподілом акцентів, що характерно для багатьох народних традицій.

Мелодика поліетнічних творів має тісний зв'язок із народною пісенно-танцювальною традицією. У представленому матеріалі спостерігається переплетіння різних жанрів. На основі складеної концепції актуалізовано поліетнічний вплив на музику Буковини, що стосується метроритміки й мелодики, де простежується взаємопроникнення української, румунської, угорської, польської, єврейської («Хора маре») музичних традицій, що характерно для всього регіону. Це проявляється у використанні пентатонічних і ладово-змішаних структур («Буковино, ти зелена Ляно»); характерного орнаментування мелодій з форшлагами, трелями, швидкими групами нот («Співає зозуля на Буковині»); танцювальні мотиви переходять із народної у професійну музику.

Перспективними напрямками дослідження залишається подальший аналіз музики композиторів Буковини в аспекті поліетнічності, діяльності професійних і аматорських колективів з музикою, що демонструє різноманітність ритмічних і мелодичних структур як відображення багатонаціональної культурної спадщини регіону.

Ключові слова: музична культура і мистецтво, музичне мистецтво Буковини, українські композитори, композиторська творчість, музична освіта, камерно-інструментальна музика, народно-інструментальне мистецтво та виконавство, хорова творчість, стильовий напрям, жанри музики, фестивальний рух.

ABSTRACT

Osypenko Ya. S. Multiethnic aspects of the functioning of musical culture and art of Bukovina in the late 20th - first quarter of the 21st century. – Qualification scientific work in the form of a manuscript.

Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 025 Musical Art. – Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Ministry of Education and Science of Ukraine. – Ivano-Frankivsk, 2025.

The relevance of the research is due to the in-depth study of the musical culture and art of Bukovina of the late 20th - first quarter of the 21st century through aspects of polyethnicity. Bukovina, as a unique region, has been formed over the centuries as a cultural and artistic space in the coexistence and interaction of various ethnic traditions.

In the dissertation study, the multiethnicity of Bukovina is determined by the multifaceted nature of the region's musical culture and art with an organic interweaving of Ukrainian, Romanian, Jewish, Moldovan, Polish, Armenian, and German ethnocultural influences.

The study of the historical context revealed the multiethnic aspects of the functioning and specificity of the musical culture and art of the region with the generation of societies, regional centers, bands, musical collectives, associations, etc.

Based on the analysis of scientific, scientific periodicals and musical literature, the goal of the dissertation was formed, which consists in a comprehensive disclosure of the specifics of the musical culture and art of Bukovina of the late 20th - first quarter of the 21st century in the polyethnic dimensions of the border region.

Accordingly, the object of the study is the musical culture and art of Bukovina as a systemic phenomenon, the subject is the musical art and culture of Bukovina of the specified period in the polyethnic dimensions of the border region.

This required expanding the research methodology from the standpoint of interdisciplinary, concrete-historical, cultural approaches, and musicological analysis.

The scientific task of the dissertation is to address an important aspect of musicology – generalizing information about the specifics of the cultural and artistic life of Bukovina in the late 20th – first quarter of the 21st century based on an analysis of the activities of groups, performers, and creative achievements with an emphasis on the multiethnic nature of functioning in the border region.

The dependence of the geographical location of the region (its border) and the polyethnicity of the functioning of the musical culture and art of Bukovina is substantiated. Based on the genesis of the region, a concept was developed for the general characteristics of the musical culture and art of Bukovina with a polyethnic nature of development, where the educational component is presented as an element

of general culture and special artistic; linguistic diversity is presented as an element of the culture and art of the borderland; the synthesis of traditions, which is reflected in collective work, has a creative and artistic impact on the repertoire policy of collectives, genre priorities and the specifics of the means of musical expression; creative international cooperation in touring activities and cultural and artistic projects. The issue of multiethnicity of Bukovina in the context of intercultural communication is highlighted.

The multiethnic nature of the region's existence is due to the environment with representatives of different ethnic groups, which historically influenced the formation of the multifaceted nature of musical culture and art with the synthesis of Ukrainian, Romanian, Jewish, Moldovan, Polish, and German cultural and artistic elements.

A study of regional specifics was carried out, including the concept of «borderland of cultures», which refers to the general state of culture of regions that border neighboring countries and constantly interact. The foundations of cultural and artistic interaction in the border region are marked by a unique space of synthesis with an original combination of ethnocultural, linguistic, artistic and worldview traditions.

The borderland reflects the consequences of the intersection of various socio-cultural and artistic developments, which can be not only complementary but also contrasting, but always form a dynamic space for new cultural and artistic forms and styles. The multiethnicity of Bukovina is clearly linked to the borderland as a cultural and artistic phenomenon with dynamic development, not static, constant transformations occur under the influence of historical, political and social changes.

The concept of «polyethnic aspects of the formation of musical culture and art of Bukovina» in the conditions of the border region as a resource base of mutual influences or the interaction of different cultures, which produces hybrid forms of art, language, and traditions, which enriches the cultural space, has been clarified and deepened.

Regarding the issue of identity types within the border region, the specifics of the formation of local identities, which combine elements of several ethnocultural systems, are clarified here. At the same time, border transformation processes in the

culture of the border region with a special sensitivity to changes while preserving its own autonomy and local specificity were noted. A source-based review of scientific literature was carried out, which became the basis for developing the concept of polyethnicity of the musical culture and art of Bukovina in the late 20th - first quarter of the 21st century in the polyethnic dimensions of the border region.

Since the borderland is an area of existence with cultural exchange and direct influence on art, the main conceptual contact forms of coexistence, rivalry, synthesis, and renewal are also identified. The dynamics of change are based on the constant interpenetration of traditions and their transformation; the formation of new artistic and musical styles that reflect a multi-ethnic, but regional essence; a unique combination of languages is manifested in the bilingualism or multilingualism of the inhabitants of the border region, which affects musical and poetic creativity with a projection on vocal-choral and instrumental. The research methodology is highlighted, the unique combination of languages is manifested in the bilingualism or multilingualism of the inhabitants of the border region, which affects musical and poetic creativity with a projection on vocal-choral and instrumental. The research methodology is highlighted. Genetic links of the multi-ethnic formation of musical culture, in particular education and art of Bukovina from the end of the 18th and the second half of the 19th centuries, with a direct impact on the development of the late 20th - first quarter of the 21st century, have been identified.

The concept of the dissertation is developed on the historical experience and facts of the region in conditions of growth with a socio-cultural, educational and artistic space with the specifics of the border region and traditions of different states.

This way of existence contributed to the tradition of simultaneously preserving traditions for each culture of the region and generating new forms of cultural and artistic expression. Bukovina is defined as a unique region with the birth of new meanings, which makes it an important example in modern cultural, artistic and historical contexts.

Based on the genesis of the polyethnic region, a concept was developed to characterize the processes of correspondence of the main components: education as an element of general and special artistic culture; language combination as an

element of the borderland; synthesis of traditions reflected in collective work, repertoire policy, means of musical expression; creative regional and international cooperation (tours, cultural and artistic projects), etc.

Based on the activities of the Chernivtsi Regional Philharmonic, its ethno-cultural diversity as a creative centre of Bukovyna in the period was noted. The cultural and artistic diversity of the creative centre relates to the educational component as a necessary element of general and special artistic culture.

The repertoire of the ensembles is also characterised by the features of intercultural search for the creative with folklore preferences, genre synthesis (one-act folk opera *Bukovynian Spring* (music by A. Kushnirenko, libretto by A. Dobriansky, directed by A. Litvynchuk), choreographer A. Bondariev (1968), vocal and choreographic ritual scenes of the cycle «Pory roku», choral miniatures, large-scale works, extended theatrical performances, ethno-musical «Kriz stolittya», etc. The predominance of certain melodies, rhythms, orchestration, arrangements, etc. is traced in the means of musical expression.

On the example of regional and international festivals, the transformational processes and dynamics of changes in the festival movement of Bukovyna in this period are characterised. It is noted that the festival movement of Bukovyna is a dynamic phenomenon that has been changing since the early 90s of the twentieth century and in the first quarter of the twenty-first century under the influence of cultural, social, technological and globalisation factors.

The specifics of international festivals with the dynamics of changes in the cultural and artistic exchange of artists from different countries are actualised. The dynamics of development contribute to the growth of the number of international projects, competitions, and residencies for artists. As a result of technological integration, festivals are moving beyond physical locations, expanding their audience through digital platforms such as online festivals. Contemporary art events are increasingly combining music, theatre, visual art, fashion, and new media, i.e. becoming multidisciplinary.

The article compares the historical tradition of celebration and transformations related to changes in modern socio-cultural conditions, in particular in the processes of festivalisation and adaptation to tourist formats.

The author also notes the musical component in the use of folk instruments, the specifics of singing, and dance elements. We consider the artistic component to be a modernisation of the celebration traditions, which expands the role of theatrical performance, artistic images and their symbolic meaning.

The folk instrumental and vocal choral art of Bukovyna is characterised based on the analysis of characteristic musical compositions. The specificity of metrical rhythm in multiethnic music is often associated with an uneven distribution of accents, which is typical for many folk traditions.

The specificity of the melody of multiethnic pieces has a close connection with the folk song and dance tradition. The presented material shows similarities to different genres. On the basis of the concept, the author actualises the multiethnic influence in the music of Bukovyna in terms of metrical rhythm and melody, where the interpenetration of Ukrainian, Romanian, Hungarian, Polish, Jewish («Chora Mare») musical traditions is traced, which is typical for the whole region. This is manifested in the use of pentatonic and mixed mode structures («Bukovyno, ty zelena Lyano»); characteristic ornamentation of melodies with forslags, trills, and fast groups of notes («Spivaye zozulya na Bukovyni»); dance motifs move from folk to professional music.

Further analysis of the music of Bukovyna composers in the aspect of multiethnicity, the activities of professional and amateur groups with music that demonstrates a variety of rhythmic and melodic structures as a reflection of the multinational cultural heritage of the region remain promising areas of research.

Key words: musical culture and art, musical art of Bukovina, Ukrainian composers, composer's work, musical education, chamber and instrumental music, folk and instrumental art and performance, choral work, style direction, genres of music, festival movement.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Фабрика-Процька О., Осипенко Я. Фестиваль «Дністер фест» в контексті культурно-мистецької панорами Буковини. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Випуск №46 Том 2. С.4–10.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/46-2-1>

URL: <http://www.aphn-journal.in.ua/46-2-2021>

2. Осипенко Я. Специфіка святкування буковинської Маланки: історія та сучасність. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск №56 Том 2. С. 65–70.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-2-11>

URL: <http://www.aphn-journal.in.ua/56-2-2022>

3. Осипенко Я. Етнокультурна панорама Буковини на прикладі діяльності професійних колективів Чернівецької обласної філармонії імені Дмитра Гнатюка. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка* / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2025. Випуск № 83 Том 2. С.126-131.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-18>

URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/83_2025/part_2/20.pdf

Статті в наукових фахових виданнях інших держав, які індексуються в наукометричних базах Web of Science:

4. Tetiana Potapchuk, Olga Fabryka-Protka, Liubov Gunder, Violetta Dutchak, Yaroslav Osypenko, Kateryna Fomin, Nataliia Shvets. Use of Innovation

and Information Technologies In Music Lessons. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, VOL.21 No.12, December 2021. P.300–308. (Корея).

DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2021.21.12.42>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/26713861>

Статті в наукових фахових виданнях інших держав

5. Осипенко Я. Специфіка збереження традицій Буковинського карнавалу на матеріалі фестивалю «Маланка-Фест». (Польща, Хельм) *Knowledge, Education, Law, Management* 2022 № 8 (52). С. 57–61.

DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.8.10>

URL: <https://kelmczasopisma.com/ua/jornal/79>

Статті в інших наукових видання та збірниках матеріалів конференцій:

6. Мокрогуз І., Бондаренко В., Осипенко Я. Народно-інструментальне мистецтво Буковини: історія та традиції. *Молодий вчений*, 5 (93). С. 271–274.

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-5-93-51>

URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/623>

7. Осипенко Я. Народно-інструментальне мистецтво Буковини в контексті духовної культури України. *Народно-інструментальне мистецтво на зламі XX-XXI століть: збірник матеріалів та тез XV міжнародної науково-практичної конференції* (ДДПУ ім. І. Франка, 3 грудня 2021 р.), ред.-упор. А. Душний. Дрогобич: Посвіт, 2021. С. 108–111.

URL: <https://1music.com.ua/storage/news/files/CvV8YkSxaOoQs4i5gcRbW16NibjjHTxS1WpUGyfj.pdf>

8. Фабрика-Процька О., Осипенко Я. Культурно-мистецьке життя Буковини у джерелознавчому аспекті. *Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття: Збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції*, Мукачево, 27–28 квітня 2022 р. Мукачево : МДУ, 2022. С. 118–121.

URL: <https://humanities.msu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/Zbirnuk-materialiv-2022.pdf>

9. Осипенко Я. Культурно-просвітницька діяльність етноспільнот Буковини періоду незалежності України. Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2022 рік Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 3–7 квітня 2023 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2023. С. 180–181.

URL: <https://nauka.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/122/2023/10/2023-tezy-vyk-1.pdf>

10. Осипенко Я. Пограниччя культур у вимірах Буковини. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю *«Мистецтво України в контексті інтеграції з художньою культурою Заходу.»* Івано-Франківськ 2023, С. 118–124.

URL: <https://odpmr.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/16/2023/12/zbirnyk-materialiv-vseukrainskoi-naukovo-praktychnoi-konferentsii-z-mizhnarodnoiu-uchastiu-2023-1.pdf>

11. Осипенко Я. Мистецька музична панорама Буковини: персоналії і локації *«Творчий універсалізм у культурі, мистецтві, освіті: ідентифікаційний, комунікаційний, синергетичний виміри»*, Івано-Франківськ, 23–24 травня 2024 р. Матеріали і тези міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. Івано-Франківськ: Ксерограф, 2024. С.158–161.

URL: <https://art.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/9/2025/02/zbirnyk-naukovykh-prats-1.pdf>